

SZÍV ERNŐ

Szégyen

A fecsegő büntetése a hallgatás. Néha önbüntetés persze. Meghívtak egy olyan kiselőadásra, melyen mindenféle rangú és rendű emberek beszéltek az életük egy érdekes, fontos, jelentékeny stb. pillanatáról. A fecsegésről indítottam, amit előszeretettel gyakorlok. Be nem áll az ember szája. Beszélni, csak beszélni, szavalni a semmit a minden ellen. Nem is a szám beszél, hanem a rettegő, mindig a félelem vizében ázó, verdesó szívem. Kicsit visszakanyarodom az időben. Szerepel EP Caelestisében egy kistörténet, amit még én meséltem neki a Tanyán, dr. Majorka legendás udvarán, hogy ugyanis egy zsidó apa a vészorszak egy vonatós pillanatában lerúgja a szerelvénnyről a gyerekét. Azért rúgja le, hogy ő, az apa biztonságban legyen. Hogy ő maradjon biztonságban. Én is kaptam ezt a történetet. Ennyi az egész, és lám, az elhatalmasodó, kontrollálhatatlan emberi félelemről szól. Arról a fekete pánikról, mely felzabál mindent, személyiséget, jellemet, ént, bármit, ami emberi. Szóval, hogy egyszer biztosan volt benne részem nekem is. A kiadóm kávéházában ezt a történetet meséltem el rendes közönség előtt, és hogy csodálkoztam, mert sem elhallgatni, sem eltolni nem akartam, mégsem írtam meg, és nem is nagyon beszéltem róla, ahogyan például most, és akkor vissza kellett ballagni vagy harminc évet. Akkor még a Körtöltés utcában laktunk, pici garzonban, az első saját tulajdonban, első házasságban. Különben, azt hiszem, Baka Pista is élt itt albérletben, amikor a Körtöltés utca kicsi, udvaros házakból állt még. Amikor mi költöztünk ide, az utcával szemben hatalmas gazos föld terület el, rengeteg törmelékkel és hulladékkal, embernagy vadnövényekkel. A terület túlfelére járt át a feleségem kozmetikára, tornára, már nem tudom pontosan. Esténként szépen elballagtam elé, elég aggasztó környezet volt, egyszer le is ütöttek a gyárkerítés mellett. Néha vettem a bátorságot, és átvágtam a gazos területen. Keresztben, a rövidebb úton mentem. Száz méter az éjben, dülöngél a hatalmas gaz, recseg és ropog a világ, mintha mindjárt elnyelne a sötétség toroka. Egyszer aztán hazafelé indultunk együtt, tehát hogy haza felé tartottunk, és éppen, igen, a földterület közepén megláttuk a halottat. Ott hevert előttünk egy élettelen ember. Hullá. Talán volt kiáltás is. Úgy kezdtünk el futni, mind a ketten, mint akik az életükért teszik. És ahogy kiértünk az induló oldalra, akkor láttam, hogy a feleségem, csak mert lassabb, hát persze, lemaradt, vagy öt-tíz méterrel mögöttem szaladt, és akkor ez az érzés, felismerés, mindegy, hogy így ott hagytam, hogy elhagytam, magára hagytam, az a pillanat, hogy ezt tettem, úgy égett belém, mint egy... nem tudom. Nem találok szavakat. Vannak, nyilván. Egy biztosan. A szégyen, ami ott és akkor visszahozott a semmiből, és újra valamilyenné tett. Valakivé. A szégyen. Olyasmi volt ez, amit Kafka emleget a Per végén, a szégyen, ami több marad a halálunknál is. Nem akartam ott, míg az embereknek meséltem ezt, nagy szavakat használni. Nem kíváncsi voltam bűnbánást tanúsítani. Azt akartam elmondani, milyen az igazi szégyen, az a nem múltó, az idő akármilyen próbáját kiálló, a halált túlélő, amiről Kafka is beszélt a maga kedélyes, rémületes modorában. Telefonon hívtunk rendőrt, hogy halottat találtunk. Fülkéből. Jöttek is, érkezett egy fiatalember, tizedes, zseblámpával, visszavezettük a helyre. Ott feküdt egy zsák. Egy törmelékes zsák. Seholy halott ember. Te jó ég, mintha jobb lett volna, hogyha lett volna egy akármilyen halott. Azt bizonygattuk a rendőrnek, pedig hevert egy ember ott. Nem zsák volt, dehog. Nem törmelék. Nem szemét. A halál. Pedig már tudtuk, hogy nem. Nem halt meg senki ott, ahol az én nem múltó szégyenem született egy nyári késő estén, csakhogy dacoljon mindennel, ami elmúlhat.